

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4530/2022
22.08.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Бранислава Босилковића и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Душко Стефановић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ ДОО Београд, кога заступа пуномоћник Тијана Комазец, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 56/21 од 12.01.2022. године, у седници одржаној 22.08.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 56/21 од 12.01.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ваљеву П 37/17 од 28.10.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезе да тужиоцу пренесе право власништва на непокретностима – породичној стамбеној згради број ..., земљишту под зградом површине 61 м², са шумом четврте класе, површине 2 ара и 55 м², који се налазе на кп бр. .../... КО ..., као и шуми 4 класе површине 3 ара и 41 м², која се налази на кп бр .../... КО ..., уписане у листу непокретности број ... КО ..., с тим да ако тужени у остављеном року не поступи по налогу да се овлашћује тужилац да се на основу ове пресуде као исправе за упис укњижи као власник на наведеним непокретносима. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавезе да му исплати износ од 12.040.560,00 динара, са законском затезном каматом од 18.02.2011. године до исплате. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 407.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 56/21 од 12.01.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију (са неблагоприятном допуном ревизије од 09.12.2022. године) због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непопутоно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – други закон) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП, на коју се наводима ревизије указује, јер је другостепени суд оценио све битне жалбене наводе и навео разлоге који је узео у обзир по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, између предузећа „ВВ“ ... .. (дужник), кога је заступао директор, овде тужилац АА и туженог (поверилац) закључен је уговор број .../... од 10.07.2008. године, којим је констатовано да је предузеће „ВВ“ ... менични дужник, трасант менице број ... издате на износ од 3.699.064 динара, која је доспела на наплату 30.06.2008. године, а по којој је тужени индосатар и по којој су сви текући рачуни меничног дужника блокирани. Дужник се обавезао да менични дуг исплати заједно са припадајућом каматом до 31.12.2008. године, а као гаранцију намирења обавеза из овог уговора дужник се обавезао да преда повериоцу инструменте обезбеђења и то бланко менице са меничним овлашћењем, личну меницу власника АА, као и извршну заложну изјаву ради уписа хипотеке на непокретностима овде тужиоца, а тужени се обавезао да по добијању инструмента обезбеђења повуче меницу ... из система принудне наплате НБС. На основу тог уговора тужилац је у предмету Првог општинског суда у Београду дана 11.07.2008. године, дао извршну заложну исправу ради уписа хипотеке на предметним непокретностима у корист повериоца, овде туженог, којом је предвиђено да поверилац има право да наплати дуг од 3.699.064 динара заједно са припадајућом каматом, а тужени је истог дана поднео захтев за повлачење налога из принудне наплате НБС на основу наведене менице. На основу наведене заложне изјаве решењем Основног суда у Ваљеву, Судска јединица у Мионици Дн 139/10 од 22.01.2010. године, извршена је забележба вансудске хипотекарне продаје на непокретностима тужиоца, овлашћен хипотекарни поверилац, овде тужени, да може у своје име продати непокретности које су биле предмет хипотеке и уговором о купопродаји непокретности који је оверен у Основном суду у Ваљеву, Судска јединица у Мионици под Ов .../... од 18.02.2011. године, реализована је хипотека продајом непокретности, на основу чега се тужени уписао као власник непокретности у листу непокретности број ... КО ... .

Тужени је претходно 16.08.2007. године, закључио уговор о факторингу са предузећем „ГГ“ из ..., које му продаје и уступа своја постојећа и будућа потраживања под условима ближе наведеним у уговору, а према анексу број ... Уговора о факторингу, есконтована је претходно наведена меница серијски број ... од 12.03.2008. године, издата на износ од 3.699.064,00 динара, која је доспевала на наплату 13.04.2008. године. Наведена меница издата је поводом дуга предузећа „ВВ“ ... .., као купца по факури предузећа „ГГ“ (број .../... од 10.03.2008. године). Тужени је дана

13.03.2008. године по основу есконта менице на рачун предузећа „ГГ“ исплатио износ од 3.595.490,21 динар, обрачунавши есконт за један месец у износу од 103.573,79 динара, што представља 2,8% од износа дуга. Предузеће „ГГ“ је истог дана 13.03.2008. године, на рачун туженог уплатило износ од 3.500.000,00 динара, а дана 18.04.2008. године, износ од 300.000,00 динара.

Правноснажном пресудом Привредног суда у Београду П 8082/10 од 09.01.2012. године, одбијен је тужбени захтев овде тужиоца против овде туженог да се утврди да су ништави уговор број .../... од 10.07.2008. године, меница серијски број ... од 12.03.2008. године и извршна заложна изјава ради уписа хипотеке на непокретностима оверена у Првом општинском суду у Београду 11.07.2008. године, док је тужба одбачена у делу којим је тражено утврђење ништавости анекса број ..., уз уговор о факторингу од 12.03.2008. године. Правноснажном пресудом Основног суда у Ваљеву П 994/14 од 14.04.2015. године, усвојен је тужбени захтев овде тужиоца против овде туженог и утврђено је да је потраживање хипотекарног повериоца престало у целини и то у износу од 3.699.064,00 динара, а ради чијег обезбеђења је била установљена извршна вансудска хипотека на предметним непокретностима, а тужба је одбачена у делу којим је тражено да се брише право својине на непокретностима у корист туженог. Правноснажном пресудом Основног суда у Мионици П 458/15 од 13.09.2016. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца против туженог којим је тражено да се утврди да је апсолутно ништав уговор о купопродаји Ов .../... од 18.02.2011. године, те да се утврди да је тужилац власник предметних непокретности које су биле предмет хипотеке. На захтев тужиоца, директор предузећа „ГГ“ је дао изјаву 04.06.2012. године, која је оверена у Основном суду у Ваљеву, да је средства примљена од туженог у износу од 3.595.490,21 динар, вратио у целини са каматом предузећу „ББ1“ уплатама од 13.03.2008. и 18.04.2008. године, из разлога што је купац из Словеније одустао од претходно договореног посла за који су му била потребна новчана средства. Разјашњење спорне чињенице, да ли је дуг тужиоца наплаћен два пута, зависило је од утврђења сврхе уплата од 13.03.2008. године и 18.04.2008. године, које је предузеће „ГГ“ извршило на рачун туженог након есконта менице, односно да ли је тиме регулисао сопствени дуг према туженом, или је измирена обавеза предузећа чији је власник био тужилац по основу менице ... . Ради разјашњења сврхе наведених уплата, одређено је вештачење, али се вештаци економске струке на основу целокупне расположиве документације нису могли изјаснити које обавезе према туженом су измирене предметним уплатама, при чему је утврђено да је у марту и априлу 2008. године постојао дуг предузећа „ГГ“ према туженом у износу од 3.230.194,00 динара, као и да је након последње уплате 15.07.2008. године остао дуг предузећа „ГГ“ према туженом у износу од 3.125.610,48 динара. С обзиром на резултат вештачења, те чињеницу да су се о томе изјашњавали и вештаци у више судских поступака вођених између странака о постојању предметне чињенице, суд је закључио оценом осталих изведених доказа, налазећи да није везан утврђеним чињеничним стањем у било ком претходном парничном поступку. Образложеном оценом сваког доказа засебно, свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка, суд је закључио да је уплатама од 13.03.2008. године и 18.04.2008. године, предузеће „ГГ“ измирило сопствене претходне обавезе према туженом, а не обавезе предузећа чији је власник био тужилац. Решењем Агенције за привредне регистре од 28.06.2011. године, из регистра привредних субјеката избрисано је предузеће „ББ1“ ... ..

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев, налазећи да потраживање туженог није наплаћено два пута, најпре извршеним уплатама на рачун туженог од стране предузећа „ГГ“, а затим и реализацијом хипотеке.

По оцени Врховног суда неосновано се ревизијом тужиоца оспорава побијана пресуда указивањем на погрешну примену материјалног права.

У конкретном случају, тужилац је тражио да се тужени обавезе да му пренесе право власништва на непокретностима које су биле предмет реализоване хипотеке или исплати износ који представља тржишну вредност предметних непокретности наводећи да је потраживање туженог у износу од 3.669.064,00 динара, наплаћено два пута и то најпре извршеним уплатама на рачун туженог од стране предузећа „ГГ“, а затим и у поступку хипотекарне продаје непокретности.

Према члану 210. Закона о облигационим односима кад је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а кад то није могуће - да накнади вредност постигнутих користи. Обавеза враћања, односно накнаде вредности настаје и кад се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или који је касније отпао. Ко је исти дуг платио два пута, па макар једном и по основу извршне исправе, има право тражити враћање по општим правилима о стицању без основа (члан 212.).

Код утврђеног да је правноснажном пресудом Привредног суда у Београду П 8082/10 од 09.01.2012. године, одбијен тужбени захтев овде тужиоца против овде туженог да се утврди да су ништави уговор број .../... од 10.07.2008. године, меница серијски број ... од 12.03.2008. године и извршна заложна изјава ради уписа хипотеке на непокретностима, без утицаја су наводи ревидента којима се оспорава пуноважност наведених правних послова. Предузеће „ГГ“ је на основу уговора о факторингу и анакса број ... . есконтвало меницу предузећа тужиоца, као трасанта, серијски број ... од 12.03.2008. године на износ од 3.669.064,00 динара, за коју је тужени извршио исплату предузећу „ГГ“ умањено за есконт у износу од 3.595.490,21 динар 13.03.2008. године. Тужилац није доказао да је предузеће „ГГ“ уплатама на рачун туженог извршеним 13.03.2008. године и 18.04.2008. године, након есконта менице, измирило обавезу предузећа чији је тужилац био власник, већ је предузеће „ГГ“ измирило сопствене претходне обавезе према туженом. Рачуни тужиоцевог предузећа били блокирани пуштањем на наплату предметне менице, а повлачење налога из принудне наплате НБС извршено је након закључења уговора број .../... од 10.07.2008. године и давања заложне изјаве од стране тужиоца. Зато је правилно становиште нижестепених судова да дуг тужиоцевог предузећа није два пута наплаћен од стране туженог, најпре извршеним уплатама на рачун туженог од стране предузећа „ГГ“, а затим и реализацијом хипотеке. Зато нема услова за примену члана 210. Закона о облигационим односима, па су као неосновани оцењени ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права. Разлози пресуде не постају правноснажни, већ је правило да се правноснажност ограничава само на одлуку о предмету спора, па је правилно становиште нижестепених судова о значају правноснажне пресуде Основног суда у Ваљеву П 994/14 од 14.04.2015. године и закључак да суд у поступку није везан утврђеним чињеничним стањем у било ком претходном парничном поступку.

Наводима ревизије се заправо оспорава доказни поступак и врши анализа изведених доказа, чиме се заправо оспорава утврђено чињенично стање, што није дозвољен ревизијски разлог по члану 407. став 2. ЗПП. Наведеном одредбом је прописано да се ревизија не може изјавити због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, осим у случају из члана 403. став 2. овог закона, а што овде није случај.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић